

G E H E I M

REACTIE VAN DE CPN OP DE WIJZIGINGEN IN DE LEIDING VAN DE CPSU
EN DE REGERING VAN DE SOWJET-UNIE (juli 1957).

S A M E N V A T T I N G

Er bestaan aanwijzingen dat de leiding van de CPN vóór de officiële bekendmaking op 3 juli 1957 van de afzetting van MOLOTOV e.s. hierover was ingelicht.

"De Waarheid" publiceerde op 4 juli de volledige tekst van de resolutie van het Centraal Comité van de CPSU dd. 29 juni 1957. In een artikel - waarschijnlijk van de hand van Paul de GROOT - wordt gesteld dat het besluit van het C.C. van de CPSU een helder licht werpt op de betekenis van de communistische organisatiebeginselen. Ook richt de schrijver zich krachtig tegen het verdraagzaam zijn ten aanzien van pogingen tot fractievorming en het overtreden van de partijdiscipline. Deze passage kan mede als vermaning bedoeld zijn voor de huidige in het partijbestuur tegen Paul de GROOT opponerende groep (BRANDSEN, REUTER, WAGENAAR e.a.).

Het partijbestuur van de CPN kwam op 4 juli bijeen. Het gaf een verklaring uit, die in "De Waarheid" van 6 juli werd afgedrukt. Deze bevatte een betuiging van volledige trouw aan de CPSU. Ondanks zijn geringe ingenomenheid met de persoon van CHROESTSJOW is De GROOT er weer in geslaagd zijn draai t.a.v. de nieuwe situatie te nemen. Het partijbestuur heeft ditmaal - anders dan na het XXe congres van de CPSU - zo snel mogelijk zijn mening t.a.v. de jongste ontwikkeling in de SU aan zijn leden kenbaar gemaakt. Op talrijke besloten partijvergaderingen en in artikelen in "De Waarheid" worden de leden over de achtergronden van deze ontwikkeling voorgelicht.

G E H E I M

REACTIE VAN DE CPN OP DE WIJZIGINGEN IN DE LEIDING VAN DE CPSU
EN DE REGERING VAN DE SOWJET-UNIE (juli 1957).

Informatie vooraf?

Er zijn aanwijzingen dat de leiding van de CPN vóór de officiële bekendmaking - via de radio in de avonduren van woensdag 3 juli 1957 - van de afzetting van MOLOTOW, MALENKOW, KAGANOWITCH en SJEPILOW, hierover van Sowjetzijde was ingelicht. Zulks is in de loop van de 3e juli, korte tijd dus voor de officiële bekendmaking - waarschijnlijk door bemiddeling van de Russische Ambassade te Den Haag - geschied. De CPSU heeft het ditmaal raadzaam geacht de zusterpartijen vooraf op de hoogte te brengen. Partijen die deel uitmaken van het "socialistische" blok, bijv. de SED en de CP China hebben hieraan openlijk bekendheid gegeven. Van partijen in de kapitalistische landen is dit natuurlijk niet te verwachten. Deze plegen over het algemeen hun relaties met de CPSU c.q. de Russische diplomatieke vertegenwoordigingen niet ten aanschouwe van het publiek te onderhouden.

Vlakke eerste reactie.

"De Waarheid" van 4 juli 1957 reageerde prompt op de wijzigingen in de top van de Sowjet-leiding. Het blad gaf in berichtvorm een relaas over het gebeuren en publiceerde daarnaast de volledige tekst van het communiqué en de resolutie uitgegeven na de zitting van het Centraal Comité van de CPSU van 22 - 29 juni 1957. Verder werd een tweetal commentariërende artikelen afgedrukt, die gezien hun stijl en inhoud aan Paul de GROOT kunnen worden toegeschreven. In het artikel "Kanttekening bij het besluit van de CPSU" wordt getracht de aandacht van de gevallen grootheden af te leiden door de opmerking dat het tot niets leidt, wanneer men zich verdiept in bespiegelingen over bepaalde personen. Er wordt op gewezen dat het besluit van de CPSU tot uitstoting uit het Presidium van de gevallen Sowjet-leiders met algemene stemmen bij één onthouding (MOLOTOW) is aangenomen en dat dus drie van de vier personen, die het aangaat, de juistheid ervan erkennen. Na een groot aantal passages, handelend over de tegenstellingen tussen de imperialistische landen, wordt het betreurenswaardig

G E H E I M

genoemd dat het bij de groep afgezette Sowjet-leiders om figuren gaat, die de Sowjet-Unie en de zaak van de internationale arbeidersbeweging in het verleden grote diensten bewezen hebben. Het feit van hun verdienste mag echter, aldus de beschouwing, niet van invloed zijn bij het beoordelen van de strekking van het besluit van de CPSU. De daden van de CPSU moeten gezien worden in het licht van de verantwoordelijkheid van deze partij voor het welzijn van de Sowjetvolken, van de internationale arbeidersbeweging en dus van de gehele mensheid.

In een tweede artikel "De leninistische partijprincipes" wordt gesteld dat het besluit van het CC van de CPSU een helder licht werpt op de betekenis van de communistische organisatiebeginselen. MOLOTOW c.s. hebben getracht door middel van fractievorming en intriges tegen de leiding van de CPSU de op het XXe congres (februari 1956) vastgestelde politiek te veranderen.

Het is alsof de schrijver van het artikel (waarschijnlijk Paul de GROOT) zich over de hoofden van de Waarheid-lezers heen tot de huidige oppositiegroep in de CPN (BRANDSEN, REUTER, WAGENAAR, LIPS en GEUGJES) richt als hij stelt dat een zodanig optreden inbreuk maakt op de discipline in de communistische partij en niet in overeenstemming is met de communistische organisatiebeginselen. Ook de zinsnede "Verdraagzaam zijn ten opzichte van pogingen tot fractievorming betekent verdraagzaam zijn ten opzichte van activiteiten die leiden tot ontbinding van de partij" kan de schrijver uit de pen gevloeid zijn met het oog op de ernstige tegenstellingen die onlangs in de boezem van het CPN-partijbestuur aan de dag traden.

Partijbestuurszitting 4 juli 1957 - een "verklaring".

Deze zitting van het partijbestuur, waar o.m. het communiqué en de resolutie van het Centraal Comité van de CPSU van 29 juni 1957 werden besproken, resulteerde in een verklaring van het partijbestuur die in "De Waarheid" van 6 juli 1957 werd afgedrukt. Kort samengevat komt de inhoud van deze verklaring op het volgende neer.

1. Overtuigd van de noodzakelijkheid van de politiek van vrede en ontspanning, vastgesteld door het XXe congres van de CPSU, is het partijbestuur van mening dat de jongste besluiten van het CC-CPSU

G E H E I M

de strekking hebben om deze vredespolitiek consequent voort te zetten.

2. Deze vredespolitiek vindt steeds meer weerklank bij de volksmassa's in de kapitalistische landen. Dit blijkt o.m. uit de jongste verklaring van het partijbestuur van de PvdA, waarin dit zich voor het stopzetten van de proeven met atoomwapens uitspreekt. Dit besluit van de PvdA kan worden gezien als een vrucht van samenwerking aan de basis van socialistische met andere vredelievende krachten, waaronder de communisten.

3. De sinds het XXe congres door de Sowjet-regering en de CPSU gevoerde politiek heeft geleid tot een vergroting van het prestige van de CPSU en van het communisme in het algemeen.

4. De uit de resolutie van het CC-CPSU blijkende handhaving en energieke toepassing van de leninistische partijopvattingen, heeft de volledige instemming van het CPN-partijbestuur. Het besluit van de CPSU tot het herstel van de eenheid in haar rijen houdt een les in voor de gehele internationale communistische beweging. Het partijbestuur heeft besloten over deze vraagstukken een intensieve "opklaring" in de rijen van de eigen partij, in de arbeidersklasse, in het bijzonder onder de sociaal-democratische arbeiders, te brengen.

5. Het partijbestuur waardeert de wijze waarop de CPSU - de partij die aan het hoofd staat van de strijd voor het socialisme - tegenover de "broederpartijen" en de internationale arbeidersklasse verantwoording aflegt van haar daden. Dit nieuwe blijk van proletarisch internationalisme versterkt het volle vertrouwen van het CPN-partijbestuur in de CPSU.

6. Het besluit van het CC-CPSU moet voor de CPN en alle vredesvrienden een nieuwe machtige impuls zijn tot ontwikkeling van de activiteit van de volksmassa's voor vrede en ontwapening. De meest dringende stap daarbij moet zijn het staken van de proeven met atoomwapens.

Commentaar op de verklaring van het partijbestuur.

De traagheid waarmee het partijbestuur van de CPN na het XXe congres van de CPSU op de gebeurtenissen in de Sowjet-Unie reageerde heeft in het afgelopen jaar veel verwarring onder de aanhangers van

G E H E I M

de partij gesticht. Kennelijk heeft men hieruit lering getrokken en heeft men de partijgenoten thans geen ogenblik langer dan noodzakelijk was omtrent de mening van het partijbestuur ten aanzien van de jongste ontwikkeling en het door de partij daartegenover in te nemen standpunt in onzekerheid willen laten. Aangezien de partijleiding waarschijnlijk vooraf van Sowjet-zijde werd geïnformeerd, zag zij zich thans niet voor soortgelijke moeilijkheden gesteld als in 1956. Immers door de geheimhouding van de beruchte rede van CHROESTSJOW wisten de communistische leiders - zeer zeker die in West-Europa - toen in het geheel niet waar zij aan toe waren.

De jongste verklaring van het partijbestuur van de CPN moet wederom worden gezien als een betuiging van trouw aan de CPSU. Al vroeger werd er op gewezen dat de CPN-leiding er niet toe overgaat zich aan bepaalde figuren in de Sowjet-leiding te binden. Gezien de stalinistische instelling van Paul de GROOT kan moeilijk worden aangenomen dat hij over CHROESTSJOW's overwinning bijzonder verheugd zal zijn. In de kleine kring van vertrouwde geestverwanten, die hem omringt, heeft hij wat betreft zijn afkeer van de persoon van CHROESTSJOW nimmer een blad voor de mond genomen. Er moge nog aan worden herinnerd dat De GROOT het op de partijbestuurszitting van eind juni 1956 aandurfde over CHROESTSJOW te zeggen, dat hij de kritiek, door deze in zijn geheime rede op Stalin uitgeoefend, niet op het peil vond staan van de meest verantwoordelijke bestuurder van de CPSU.

Ondanks zijn geringe ingenomenheid met de persoon van CHROESTSJOW is De GROOT er ditmaal - de jongste verklaring van het CPN-partijbestuur getuigt hiervan - weer in geslaagd zijn draai ten opzichte van de nieuwe situatie te nemen. Het is waarschijnlijk geen toeval dat het CPN-partijbestuur in haar verklaring stilzwijgend voorbijgaat aan de beschuldiging van het Centraal Comité van de CPSU, dat de thans uitgestoten Sowjet-leiders zich verzet hadden tegen maatregelen om de gevolgen van de persoonsverheerlijking en de vroeger gepleegde schendingen van het revolutionaire recht teniet te doen. De partijleiding, met name Paul de GROOT, toonde zich immers eind 1956 zeer verheugd toen het er op leek dat in de Sowjet-Unie weer enigszins op de déstalinisatie werd teruggekomen.

G E H E I M

"Opklaring".

Er is in de partij inmiddels een aanvang gemaakt met de voorlichting van de leden omtrent de achtergrond van de recente wijzigingen in de leiding van de CPSU en de regering van de Sowjet-Unie. Zulks geschiedt o.m. op besloten partijvergaderingen, die in het land worden belegd.

"De Waarheid" van 11 juli 1957 bracht een artikel getiteld "Waarom ze boos zijn", waarin Westerse persstemmen over het gebeuren in de Sowjet-Unie als belachelijk werden gekenschetst.

Van de hand van Paul de GROOT verscheen in het communistische partijdagblad van 13 juli 1957 een beschouwing over de partij en haar leiders. Ook dit artikel van De GROOT lijkt geschreven met het oog op de moeilijkheden die hij van opposerende figuren in het partijbestuur thans ondervindt. Met bijzondere nadruk wijst De GROOT er wederom op dat fractievorming, kliekgedoe en ondermijning van de eenheid van de partij met vaste hand dienen te worden bestreden. Leiders in een communistische partij kunnen slechts zij zijn die zich het best weten aan te passen bij de voortdurend veranderende objectieve omstandigheden. Degenen die dat niet kunnen, moeten verdwijnen. Wie meent op verdienste of populariteit te kunnen steunen om zich boven de partij te stellen of een foute kritiek te bedrijven, komt aldus De GROOT, aan de kant te staan.

juli 1957